

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:875

av Teresa Carvalho (S)

Gymnasial studiefinansiering för långtidsarbetslösa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till gymnasial studiefinansiering för långtidsarbetslösa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den allt för höga arbetslösheten är allvarlig och utgör en stor utmaning, såväl för den enskilde som för samhällsekonomin. Arbetslösheten är ett hinder för vår framtida tillväxt och välfärd.

Inte minst alarmerande är långtidsarbetslösheten som har bitit sig fast på en alldeles för hög nivå, och som kan konstateras ha andra än enbart konjunkturella orsaker. En viktig sådan kan härledas till utbildning. Många av dem som varit arbetslösa en längre tid har inte mer än grundskola. På dagens arbetsmarknad är det betydligt svårare för den som inte har gymnasiekompetens.

En övervägande andel av de arbetstillfällena som skapas i dag kräver minst gymnasieutbildning, ofta högre eller någon form av formell yrkesutbildning. Paradoxalt nog är arbetslösheten hög samtidigt som de nya jobben blir allt fler på många platser runt om i landet. Andelen lediga jobb som inte kräver formell kompetens minskar. Arbetsgivare vittnar om att rekryteringar uteblir på grund av svårigheter att hitta rätt kompetens.

Omställningen på arbetsmarknaden är oundviklig och i grunden positiv. Att efterfrågan på utbildad och kvalificerad arbetskraft ökar är på många vis en sund utveckling för samhället. Sverige kan och ska inte vara ett land som konkurrerar med de

lägsta lönerna. Men Sverige kan och ska vara ett land som konkurrerar om de kvalificerade jobben och erbjuder bra villkor.

Omstruktureringen på arbetsmarknaden kräver även att arbetsmarknadspolitiken tar hänsyn till densamma. När kraven på utbildning ökar behövs ett större fokus på utbildningsinsatser. Det behövs fler utbildningsplatser inom såväl universitet och högskola som inom vuxenutbildning och yrkeshögskola. Samtidigt måste fler få reella möjligheter att studera vidare och rimliga förutsättningar för det. För att fler ska kunna läsa in gymnasiekompetens eller skaffa en yrkesutbildning måste det kunna ske med en rimlig studiefinansiering.

Idag är grundregeln att ersättning vid arbetslöshet utgår vid deltagande i arbetsmarknadspolitiska åtgärder, men vid studier hänvisas de flesta till studiemedel som till största del består av lån. Förhållandevis få kan studera med bibehållen ersättning. Det är en ordning som hämmar från att välja en utbildning som med goda utsikter skulle leda till jobb. Jag anser därför att det borde vara möjligt för fler som varit arbetslösa en längre tid att läsa in gymnasiet eller skaffa sig en yrkesutbildning utan att behöva låna pengar. Att fler ska kunna få en utbildningsinsats beviljad av Arbetsförmedlingen på liknande vis som andra åtgärder.

I takt med att gymnasiekompetens blir en allt tydligare norm på arbetsmarknaden bör det också bli en rättighet att läsa in senare i livet. Det vill säga, samhället måste både ställa krav på individen att stå till arbetsmarknadens förfogande men samtidigt vara behjälplig med erforderligt stöd för att underlätta etableringen på arbetsmarknaden.

En viktig komponent för att få till matchningen på arbetsmarknaden är dels tillgången till utbildning, dels rimliga villkor för den enskilde att återgå till studier. Därför behövs både rätten till komvux på gymnasial nivå och bättre möjligheter för fler som varit arbetslösa en längre tid och som inte har mer än motsvarande grundskoleutbildning att kunna bli beviljade studier av Arbetsförmedlingen med bibehållen ersättning istället för att bli hänvisad till lån och skuldsättning.

Teresa Carvalho (S)